EBÛ BEKR-İ DÜKKÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Muhammed bin Davûd ed-Dînûrî olup, künyesi Ebû Bekr-i Dükkî'dir. Aslen Dînûrlu olup, Bağdâd'da ikamet ederdi. Sonra Şam'a intikal edip, orada yerleşti. 350 (m. 961)'den sonra, 100 yaşını geçmiş olarak Şam'da vefât etti. Vefât târihi kat'î olarak bilinmemekle

beraber, 355, 359, 360, 363 veya 395 olduğu rivâyet edilmiştir. Cüneyd-i Bağdâdî'yi görmüştür. Ebû Ali Rodbârî'nin akranıdır. Ebû Abdullah bin Cellâ'nın sohbetlerine devam edip, kendisinden ilim ve feyz aldı. Ayrıca Ebû Bekr ez-Zekkâk el-Kebîr, Ebû Bekr el-Mısrî ve diğer ba'zı büyük zatların sohbetinde bulundu. Dinin emirlerine uymak bakımından, zamanındakilerin en gayretlisiydi. Sohbeti, insanlara dünyayı unutturup, haram ve günahların zehir olduğunu hissettirmesi bakımından, yolunu şaşırmış olanlara Allahü teâlânın gönderdiği bir ni'met sofrasıydı.

Kendisine, fakîrlik ve tasavvuf hakkında soruldu. Cevabında; "Fakîrlik, tasavvuf hallerinden bir haldir" buyurdu. Tasavvuf yolunda bulunanın alameti nedir?" diye sordular. "Her hal-ü karda, en faideli olan şey ile meşgûl olmak ve kötülüklerden uzak durmaktır" buyurdu.

Kendisinden sordular; "Kiminle dost olalım?" Cevabında "Senin her halini bilen, kendisinden emîn olduğun, kendisinden bir şeyi saklamak lüzumunu duymadığın, aranızda hiçbir şeyin saklı bulunmadığı kimse ile dost ol" buyurdu.

Ebû Bekr-i Dükkî (radıyallahü anh) buyurdu ki:

"Allahü teâlâya yakın olmanın alameti, insanı Allahü teâlâdan uzaklaştıran her şeyden uzak olmaktır."

"Nice sevinçler vardır ki, sonları kederdir. Nice hüzünler vardır ki, onların da sonu kurtuluştur."

"Mi'de, yenilen şeylerin toplandığı yerdir. Eğer oraya helâl lokma koyarsan, a'zâlardan sâlih ameller meydana gelir. Şüpheli lokma koyarsan, a'zâlar, Allah yolunda amel etmekte şüpheye düşerler. Eğer, haram lokma koyarsan, o lokma seninle Allahü teâlâ arasında bir perde olur ki, bu yolda yürümen mümkün olmaz."

"İhlâs odur ki; insanın zâhirî, bâtınî, durması, hareket etmesi, nefes alıp vermesi, ya'nî her hali Allahü teâlâ için olmalıdır. Nefsin, hevânın payı bulunmamalı, hiçbir hareket, bir mahlûk için olmamalıdır."

"Bir kalbde Allahü teâlâya kavuşmak arzusu doğar, bu aşkla yanarsa, beşeriyet kötülükleri o kalbden ayrılır."

"Allahü teâlâyı tanıyan kimse O'ndan ümidini kesmez ve hep O'na iltica eder. O'nu unutan kimse de, mahlûklara iltica eder. Nefsinin kötülüklerini tanıyan kimse, hiçbir amelini beğenmez, güzel ve kusursuz bilmez. Hep kendini kusurlu bilir. Mü'min hata yapmaz. Gaflet ile bir hata yaparsa, hemen hatasını düşünür üzülür ve derhal tövbe istiğfar eder."

"Ma'rifet ehli, Allahü teâlâyı tanımakla hayattadırlar ve hakikî hayat da, onların yaşadıkları hayattır. Allahü teâlâyı tanımayanlar diri sayılmazlar. Onlar ölü gibidir."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târih-i Bağdâd cild-5, sh. 266

2) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 119

3) Nefehât-ül-üns sh. 236

4) Risâle-i Kuşeyrî sh. 169

5) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 448